

**BÀI PHÁT BIỂU
CỦA BÁC SĨ
Y NGÔNG NIỆK ĐĂM
CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG
DÂN TỘC CỦA QUỐC HỘI
Tại "Hội thảo - kỷ niệm 25 năm
thành lập Viện Dân tộc học"**

Y NGÔNG NIỆK ĐĂM

TRƯỚC hết tôi xin trân trọng chuyển tới "Hội thảo khoa học - kỷ niệm 25 năm thành lập Viện Dân tộc học" lời chào mừng nhiệt liệt của đồng chí Nông Đức Mạnh - Ủy viên Bộ chính trị, Chủ tịch Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, chúc các vị đại biểu và các đồng chí mạnh khỏe, chúc Hội thảo của chúng ta thành công rực rỡ.

Tôi rất vui mừng và chia sẻ niềm tự hào với các đồng chí về thành tích trong nghiên cứu khoa học và các thành tựu khác mà Viện Dân tộc học đã đạt được trong 25 năm qua được trình bày tóm tắt trong báo cáo tổng kết của Giáo sư Viện trưởng.

Từ một tổ chuyên ngành thuộc Viện sử học, rồi thuộc Ủy ban khoa học xã hội Việt Nam, Viện Dân tộc học đã ra đời trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ cứu nước, sau mười năm nỗ lực, Viện đã xây dựng được một *Bảng danh mục các thành phần dân tộc Việt Nam* và được Nhà nước công nhận. Trong những thập niên qua, bảng danh mục đó đã được áp dụng vào mọi lĩnh vực có quan hệ đến thành phần tộc người, đặc biệt là các cuộc điều tra dân số. Tiếp sau thành tích đáng kể này, phải kể đến những công trình nghiên cứu cấp Nhà nước về kinh tế - xã hội ở các tỉnh miền núi phía Bắc và Tây Nguyên. Các chương trình nghiên

cứu này đã đề xuất với Đảng và Nhà nước những luận cứ khoa học, góp phần vào việc hoạch định đường lối chủ trương chính sách miền núi, về các dân tộc thiểu số trong điều kiện mới của đất nước.

Là một cơ quan nghiên cứu khoa học, Viện Dân tộc học còn là một trong những cơ sở đào tạo cán bộ nghiên cứu ở trình độ sau đại học và trên đại học. 25 năm qua, từng bước Viện Dân tộc học đã hình thành một đội ngũ chuyên gia trong từng lĩnh vực nghiên cứu, trong đó có những chuyên gia mà tên tuổi đã trở thành quen thuộc trên những ấn phẩm Dân tộc học ở trong và ngoài nước. Thời gian gần đây, nhiều luận án Phó tiến sĩ khoa học đã được bảo vệ thành công. Nhiều luận văn khoa học có giá trị về tư liệu, về nghiên cứu cơ bản và nghiên cứu ứng dụng đã được giới thiệu ở trên 80 số tạp chí Dân tộc học và gần 50 cuốn sách của cá nhân và tập thể tác giả là những đóng góp không nhỏ của cán bộ Viện Dân tộc học. Tôi trân trọng biểu dương thành tích này của Viện Dân tộc học.

Tạp chí Dân tộc học cũng đã tròn 20 tuổi (1974-1993) và đã thường xuyên đều đặn ra mắt bạn đọc suốt 20 năm ròng, kể cả những năm kinh phí xuất bản rất eo hẹp, điều kiện ấn loát gặp nhiều khó khăn... Những năm gần đây trước sự diễn biến phức tạp của tình hình thế giới và nhiều khó khăn khác, song Tạp chí Dân tộc học - cơ quan ngôn luận của Viện vẫn giữ vững tư tưởng chính trị và quan điểm học thuật đúng đắn, chưa có khuynh hướng chạy theo thị hiếu, xa rời chức năng nhiệm vụ của mình.

Bảo tàng Dân tộc học đang tiếp tục được xây dựng; đề cương trưng bày của bảo tàng Dân tộc học cũng đang được các chuyên gia hoàn thiện để có một định hướng cụ thể cho các khu vực trưng bày. Công tác này đang mở ra cho Viện Dân tộc học một lĩnh vực hoạt động mới mẻ, ở đó công tác nghiên cứu dân tộc học đồng thời với việc bảo tồn những giá trị văn hóa của dân tộc. Ở đó, công tác nghiên cứu sẽ gần gũi hơn với việc đưa các tri thức

Dân tộc học tham gia vào đời sống văn hóa thường xuyên của xã hội.

Giữa hai thập niên cuối này của thế kỷ XX, trên thế giới đã và đang nổi lên hai vấn đề lớn đó là: *Dân tộc và tôn giáo*.

Thực tế đó đã làm đảo lộn tình hình ở nhiều khu vực và là mối quan tâm hàng đầu của nhiều châu lục. Vấn đề văn hóa dân tộc cũng đang sống động trong sinh hoạt của nhân loại trong hành tinh chúng ta... Do đó, việc nghiên cứu dân tộc học và nhiệm vụ của ngành dân tộc học nói chung và Viện Dân tộc học nói riêng lại càng bức xúc hơn bao giờ hết. Nó không chỉ đòi hỏi ở năng lực tổ chức nghiên cứu, mà còn đòi hỏi ở cách tiếp cận với các vấn đề do thực tại đặt ra và do tình hình mới đặt ra đó là:

1. Về danh mục các dân tộc ở Việt Nam, cần được nghiên cứu tiếp tục để hoàn thiện thêm một bước nữa cho phù hợp với tình hình với những kết quả nghiên cứu mới và chú trọng các mặt:

- Tốc độ phát triển dân số các dân tộc ít người tăng, giảm.

- Dân no hay đói và đến bao giờ xóa được đói.

- Khoảng cách về kinh tế các dân tộc ở miền núi với miền xuôi và biện pháp khắc phục.

2. Nghiên cứu các dân tộc có dân số ít, các dân tộc ở vùng cao, biên giới, đặc biệt là những dân tộc có lãnh thổ tộc người nằm vắt ngang trên biên giới quốc gia mà lâu nay chưa được quan tâm thích đáng.

3. Nghiên cứu về tôn giáo trong đồng bào các dân tộc.

4. Nghiên cứu mối quan hệ giữa các dân tộc thiểu số với dân tộc đa số và các dân tộc thiểu số với nhau. Nước ta là nước đa dân tộc, từ năm 1945 đến nay Đảng và Nhà nước luôn luôn giữ vững ngọn cờ đoàn kết dân tộc để cứu nước và xây dựng đất nước. Song cũng còn không ít lệch lạc và tồn tại cần được tiếp tục nghiên cứu và đề ra giải pháp khắc phục.

5. Nghiên cứu vấn đề du canh du cư, vấn đề di dân của đồng bào dân tộc các tỉnh biên giới phía Bắc và các tỉnh phía Nam và Tây Nguyên với việc bố trí dân cư trên toàn tuyến biên giới để khai thác tài nguyên đất nước và đảm bảo công tác an ninh quốc phòng bảo vệ Tổ quốc toàn vẹn lãnh thổ.

6. Nghiên cứu về y phục các dân tộc, chữ viết các dân tộc, phát huy truyền thống và nền văn hóa phong phú các dân tộc với việc khắc phục các tập quán và phong tục lạc hậu.

7. Nghiên cứu quan hệ quốc tế về chính sách dân tộc, công tác dân tộc các nước trên thế giới và các nước trong vùng.

8. Nghiên cứu về xóa bỏ việc trồng cây thuốc phiện ở các tỉnh miền núi phía Bắc với việc thay thế trồng cây gì, nuôi con gì thay thế, đảm bảo đời sống đồng bào các dân tộc và phát triển kinh tế miền núi.

9. Nghiên cứu về nâng cao dân trí đồng bào các dân tộc, với việc phát triển giáo dục, y tế văn hóa và đào tạo cán bộ là con em đồng bào các dân tộc.

10. Làm thế nào, bằng cách nào, chính sách nào để các dân tộc thiểu số đi lên chủ nghĩa xã hội... Đề nghị Viện Dân tộc học và Hội Dân tộc học tích cực tham gia ý kiến vào luật về Dân tộc.

Cuối cùng, tất cả công tác nghiên cứu phải phục vụ cho được chủ trương - đường lối của Đảng và chính sách của Nhà nước một cách tích cực với hiệu quả cao trong nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Với trách nhiệm của mình, Ủy ban thường vụ Quốc hội, Hội đồng dân tộc của Quốc hội và chính phủ sẵn sàng giúp đỡ và tạo điều kiện thuận lợi để Viện Dân tộc học hoàn thành tốt nhiệm vụ nặng nề của mình trong điều kiện mới.